

венния абсурдъ отъ една страна, и отъ друга — между тѣзи и царската властъ, облечени въ особити привилегии, се наложи въ цѣлата политика на нашитѣ просвѣтители. Като логическа послѣдица отъ този процесъ на мисълта се яви дуализмътъ,¹⁾ на който легалнитѣ вѣстници прѣзъ 1866. и 69. година, посвѣтиха обширни статии. Дѣло на тази дуалистическа мисълъ бѣше и всеизвѣстниятъ мемоаръ на старитѣ. Неговитѣ идеи сж забѣлжителни.

IV.

Като вземаха за нагледенъ примѣръ политическата организация на Австрия, „старитѣ“ дохождаха по логически пжтъ до необходимостта отъ дуализмъ и въ турската империя. По една историческа случайност на политическото безправие, Австро-Унгария бѣше сполучила да посмѣкчи расовитѣ и национални крамоли, и да ги замѣни съ едно привидно „братство“. Въ рамкитѣ на единъ конгломератъ отъ най-противоположни национални и културни традиции, бѣше захѣтяла хабсбургската династия, която — не безъ особна цѣль ще кажемъ — обърна всичкото си внимание върху националното обезличение чрѣзъ поощряване новата економическа култура. Чрѣзъ изравняване материалнитѣ условия, постига се едно равновѣсие и между нациитѣ, главно — между оние общественни съсловия, които въ дадена епоха иматъ нѣкакво значение за поли-

¹⁾ Въ това отношение нашитѣ дуалисти-просвѣтители сж прѣки наслѣдници на нѣмскитѣ деисти отъ първата половина на миналия вѣкъ и особно на Шлегеля. За Фридриха Шлегель една цивилизация е здрава и прогресивна, когато не се отдалечава никога въ своето рѣшително движение отъ религията; когато свѣтлинитѣ (*les lumières*) не ставатъ ирелигиозни и нечистиви; и сврѣхъ това, когато единъ благороденъ монархъ трѣбва да бжде гледанъ като вторъ основателъ на една могща държава. (*Fr. Schlegel, Philosophie de l'Histoire, Paris 1836. t. II. стр. 334.*)